

NATURRESERVATET RUNNS NORRA ÖAR

FALU KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Falu Kommun det område som framgår av bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

Reservatets namn skall vara **Runns norra öar**.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Falu Kommun med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsuppgifter ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Falu kommun fastställer, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltare av reservatet ska vara Falu Kommun.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Namn	Runns norra öar
Län, kommun	Dalarnas län, Falu kommun
Fastigheter	Främby 1:21, Främby 1:29, Hälsinggården 4:303, Främby 1:58, Främby 1:59
Lägesbeskrivning	4 km sydost Falu centrum i norra delen av sjön Runn.
Topografiska kartan	Falun 13FSO
Areal	342 hektar
Fastighetsägare	Falu kommun Främby 1:21, Främby 1:29, Hälsinggården 4:303 Karl-Sven Ström Dejstolsvägen 4 791 53 FALUN Främby 1:58 Yvonne Norén Herrhagsvägen 7 B 791 75 FALUN Främby 1:59
Naturvårdsförvaltare	Falu Kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Reservatsområdet som ligger i nordvästra delen av Runn består av öarna Hjärklack, Hellmansö, Dejstolen, Koholmen, Orrholmen och Roxnäs udde samt omgivande vattenområde enligt beslutskartan (bilaga 2). Roxnäs udde är enda delen i reservatet som är fastland och ingår eftersom det är en viktig anslutningspunkt för friluftslivet till reservatet samt att udden i sig med bl.a. en badplats är viktig för friluftslivet. Vattenområdet runt öarna ingår i reservatet eftersom vattnet och isen är en viktig del för friluftslivet och vattnet är även en viktig del för naturvårdssyftet med reservatet. Avgränsningen i vattenområden är gjord så att det ska vara möjligt att med syftning mellan landmärken avgöra var reservatsgränsen går.

Privatägda tomter och arrendetomter på Falu kommuns mark ligger utanför reservatsområdet och omfattas därmed inte av reservatsbestämmelserna.

Hela reservatet är omkring 342 hektar, varav 90 hektar utgörs av öarna samt Roxnäs udde och resterande 252 hektar är vattenområde. Öarna är med undantag av Hellmansö mycket lite bebyggda och har en karaktär av orördhet. Öarna är beskogade med framförallt tallskog av varierande ålder med en del bestånd som är över 150 år. Det finns även enstaka träd som förmodligen är runt 300 år. På flera av öarna finns även små lövdominerade bestånd. Stränderna runt öarna är grunda och steniga och är därför svåråtkomliga för båtar. Marken består av en blockig morän och hela området vilar på en berggrund av urgranatit och leptidformationer av sura metavulkaniter.

SKÄL FÖR BESLUTET

- Området är av intresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § första stycket miljöbalken.
- Området ingår i miljönämndens sammanställning av värdefulla naturområden i Falu kommun (rapport MH 1995:1) och är där utpekad som ett prioriterat område för en bildning av naturreseptat.
- Området redovisas i samrådsversionen av revideringen av den kommuntäckande översiktsplanen för Falu kommun som "Bevarandeområde - naturmiljö".
- Runn med nu aktuella öar ingår i länsstyrelsens naturvårdsprogram för Dalarnas län 1988. Området redovisas som ett stort värde för friluftsliv och att det har värde för landskapsbilden samt fauna och flora.

Området är naturskönt och välbesökt både sommar och vinter och har mycket stor betydelse för det **rörliga friluftslivet**. Vintertid nyttjas området flitigt av skridskoåkare, skidåkare och fiskare. Sommartid nyttjas öarna framförallt av båtägare samt kajak- och kanotpaddlare. Roxnäs udde fungerar både sommar och vinter som en viktig anslutningsplats mot öarna och är även sommartid en mycket populär badplats. Roxnäs udde och öarna med omgivande vattenområden fyller en viktig funktion för folkhälsan genom att området är lättillgängligt.

Öarna är talldominerade och har **befintliga och utvecklingsbara biologiska värden** för både växt- och djurliv. Öarna har påverkats av skogsbruk i olika perioder vilket innebär att skogens ålder varierar, både mellan och inom öar. En del bestånd är över 150 år och vissa träd har även hunnit bli över 300 år, vilka kan ge en bild av hur öarna kan ha sett ut innan de blev brukade. Genom aktiva åtgärder för att skapa variationsrika bestånd med avseende på trädslag, trädålder och mängden död ved, samt att lämna vissa bestånd för fri utveckling, finns stora möjligheter att utveckla naturvärdena. Genom olika aktiva skötselåtgärder kan även upplevelsevärdena stärkas eftersom det på öarna finns skogsbestånd som är täta och enahanda och därmed i behov av t.ex. gallringsåtgärder.

På öarna påträffas idag bl.a. reliktböcken (*Nothorhina punctata*), som är rödlistad och klassad som NT, dvs. missgynnad enligt "Rödlistade arter i Sverige 2005". Reliktböcken är knuten till mycket gamla tallar som står solexponerat och idag påträffas spår efter den på alla tallar som är över 200 år och som står längs stränderna i sydläge.

De främsta hoten för friluftslivet är exploatering och ianspråktagande av mark för andra intressen som hindrar det rörliga friluftslivet. För att säkerställa och utveckla värdet för friluftslivet behöver nya anordningar anpassas utifrån reservatets föreskrifter och skötselplanen. Det främsta hotet mot naturvärdena är en produktionsinriktad skogsskötsel. För att säkerställa och utveckla den biologiska mångfalden i området behöver skogen undantas från traditionellt skogsbruk och få utvecklas enligt skötselplanen mot ökad biologisk mångfald och för det rörliga friluftslivet. Området bör skyddas som naturreseptat då bevarandet och utvecklandet av friluftslivet och naturvärdena inte långsiktigt kan säkerställas med annan lagstiftning.

SYFTEN

- Syftet med naturreseptatet är att bevara Roxnäs udde, öarna och omgivande vattenområden för friluftslivets behov av ett lättillgängligt, tätortsnära land- och vattenområde med variationsrik natur.
- Syftet är även att bevara och öka områdets naturvärden och den biologiska mångfalden genom att skydda och utveckla naturen i området enligt skötselplanen.

För att kontrollera att syftena uppnås ska uppföljning göras av skötselplanens kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

Föreskrifterna gäller utöver annan lagstiftning.

Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

1 § Inom naturreservatet är det förbjudet att

- I 1. avstycka fastighet eller tomt
- I 2. uppföra helt ny byggnad eller anläggning på mark eller i vatten som vallar, bryggor, pirar, pålning, stensättning, vågbrytare eller erosionsskydd med undantag inom område A enligt I 10 samt med undantag av rastplatser enligt I 11
- I 3. väsentligt förändra användningen av byggnader och anordningar inom reservatet
- I 4. uppföra mast eller antenn
- I 5. bedriva täktverksamhet, borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller anordna upplag
- I 6. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
- I 7. använda kalk eller annan växtnäring
- I 8. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- I 9. jaga, med undantag av skyddsjakt enligt I 14

Inom naturreservatet är det utan tillstånd från Falu Kommun förbjudet att

- I 10. inom område markerat med A på beslutskartan uppföra helt ny byggnad eller anläggning på mark eller i vatten som vallar, bryggor, pirar, pålning, stensättning, vågbrytare eller erosionsskydd
- I 11. anlägga nya rastplatser och att uppföra helt ny byggnad, brygga eller annan anordning för det rörliga friluftslivet vid de rastplatser som framgår av skötselplanen
- I 12. dra fram mark-, vatten- eller luftledning
- I 13. muddra
- I 14. bedriva skyddsjakt
- I 15. använda kemiska bekämpningsmedel

Punkten I 8 och I 15 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

2 § Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas

- II 1. utmärkning enligt svensk standard SIS 03 15 22 av reservatet, underhåll av vandringsstigar och uppsättning av informationstavlor
- II 2. utförande av åtgärder enligt fastställd skötselplan
- II 3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt och djursamhällen samt arter.

Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om allmänhetens rätt att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

3 § Det förbjudet inom naturreservatet att

- III 1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning exempelvis genom att borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar eller block
- III 2. skada växande, döda, stående eller liggande träd och buskar
- III 3. gräva upp växter, insamla mossor, lavar och vedsvampar
- III 4. att framföra båt eller annan vattenfarkost inom vattenzon markerad med B på beslutskartan
- III 5. ankra på samma plats eller angöra vid brygga längre än två dygn
- III 6. elda på annat än anvisad plats
- III 7. klättra i boträd eller på annat sätt störa djurlivet

Föreskrifterna under 1-3 §§ utgör inget hinder för de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet med reservatet. Föreskrifterna utgör heller inget hinder mot åtgärder som krävs för normalt vägunderhåll eller normalt underhåll av ledningar/ledningsgator.

D. Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Falu Kommun skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel. Naturvårdsförvaltare ska vara Falu Kommun i Dalarnas län.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Behovet av att göra naturreservat av vissa av öarna i Runn har aktualiserats i flera sammanhang. Speciellt de kommunägda öarna i norra Runn har pekats ut som intressanta för en reservatsbildning bl.a. vid Falu kommuns arbete med naturvårdsprogram för kommunägd mark. Som följd av en motion beslutade kommunfullmäktige 2002-06-13 att uppdra till miljönämnden och kommunstyrelsen att i samverkan med fritidsstyrelsen och tekniska styrelsen att utreda en lämplig avgränsad naturreservatsbildning för öar och vattenområden i norra Runn. Avgränsningen som togs fram innebär att reservatsbildningen av öarna i Runn ska utföras i två etapper där första etappen omfattar de kommunägda öarna Hellmansö, Dejstolen, Hjärklack, Orrholmen, Koön och delar av Uddnäs ö och etapp två omfattar privatägda öar.

Reservatsbildningen har inletts med att förslag på föreskrifter och skötselplan togs fram för de kommunägda öarna som ligger i norra Runn, Hellmansö, Dejstolen, Hjärklack, Orrholmen och Koön. Inför framtagandet av förslagen har informationsmöten hållits med sakägare, fastighetsägare och intresseorganisationer.

Miljönämndens beslutade 2005-06-01 att skicka ut ett förslag på föreskrifter och skötselplan på remiss.

Efter bearbetningen av remissvaren och inför framtagandet av det slutliga förslaget på föreskrifter och skötselplan behandlade Kommunstyrelsens utvecklingsutskott ärendet i en vägledande diskussion i vissa frågeställningar.

ÖVRIGT

Detta beslut har fattats av Kommunfullmäktige i Falu Kommun § 85, 2008-06-12. Beslutet träder i kraft tre veckor efter kungörelse i Dalademokraten och Falu kuriren eller, i det fall beslutet överklagas, den senare tidpunkt när beslutet vinner laga kraft.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Dala-Demokraten och Falu-Kuriren i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Dalarnas län genom skrivelse till Falu Kommun, på anvisningar i bilaga 4.

Bilagor

Bil 1 Översiktskarta

Bil 2 Beslutskarta

Bil 3 Skötselplan

Bil 4 Anvisningar för att överklaga beslutet

Bilaga 1

Översiktskarta

Naturreseptatet Runns norra öar

0 1 2 Kilometer

Skala 1:30 000

Bilaga 2

Beslutskarta

Naturreservatet Runns Norra Öar

